

Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

19 Temmuz/ 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Dijital bir felaketin fragmanını mı izliyoruz?

- ❑ Dünya haftanın son gününe temel sektörlerde yaşanan büyük aksamalarla başladı. Windows işletim sistemi ile sağlanan pek çok hizmet verilemedi.
- ❑ Ülkelerin havacılık, sağlık, bankacılık ve yayıncılık gibi temel sektörlerinden peş peşe sorun açıklamaları geldi.
- ❑ Dünyanın doğusundaki Avustralya ve Yeni Zelanda'dan gelen ilk haberlerin kısa sürede, dünyanın bu bölgesi ile sınırlı olmadığı anlaşıldı.
- ❑ Yaşananları dünyanın en zengin iş insanlarından Elon Musk, "Şimdiye kadarki en büyük IT fiyaskosu" diye nitelendirdi.
- ❑ Siber güvenlik firması Crowdstrike, tarihi kaosa kendi güncellemelerinin neden olduğunu kabul etti.
- ❑ Firma sorunun sadece Windows cihazları etkilediğini de kaydetti.
- ❑ Havacılık sektörü yazılım kaosundan büyük zarar gördü. Birçok havalimanında uçuşlar askıya alındı.
- ❑ Amerika'daki üç büyük havayolu şirketi United, Delta ve American Airlines, ilk saatlerde uçuş yapmama kararı aldı.
- ❑ Türk Havayolları benzer şekilde uçuş iptalleri duyurdu.
- ❑ İngiltere'de Sky News kanalı bir saatten uzun süre yayın yapamadı.

Siber kaos ve zincirleme etkisi

- ❑ Dünya tarihi bir siber kaosla karşı karşıya. Şu ana kadar bildirilenler üzerinden, Microsoft kaynaklı kesintinin günlük yaşama etkileri değerlendirilecek olursa;
- ❑ Microsoft 365 olarak bilinen yazılım platformu, dünya çapında her gün milyonlarca kişi tarafından kullanılıyor.
- ❑ Teams ve Outlook gibi programları kullanan çalışanlar sorunlar yaşadıklarını bildiriyor.
- ❑ Bunun yanında örneğin birçok işyeri, dünya çapında artık nakit kabul etmiyor ve kartla ödeme alıyor. Londra'da hamur işleri ile ünlü bir zincir kartla ödeme alamadıklarını duyurdu.
- ❑ Süpermarketler de benzer sıkıntılar yaşıyor.
- ❑ Bankacılık hizmetleri de sekteye uğramış durumda. Avustralya'da para transferlerinde sıkıntılar olduğu aktarılıyor.
- ❑ Uçuşlarda yaşanan sıkıntının ise günlerce sürecekt etkileri olabilir. Şu anda Türk Havayolları dahil çok sayıda havayolu şirketi elektronik işlemlerde sıkıntı yaşıyor. THY biletleme, check-in ve rezervasyon işlemlerinde sıkıntılar bildirdi.
- ❑ Uçuşlarda yaşanan kesintilerin domino etkisi yapması da muhtemel.
- ❑ Bunun yanında büyük oranda elektronik ortamda yapılan tren biletlemelerinin de sıkıntı yaşadığı kaydediliyor.

Kesintiden en çok etkilenen havalimanları

En çok etkilenen havalimanları arasında Shenzhen ve Amsterdam yer alıyor:

Kesinti, siber güvenlik hisselerini etkiledi

- ❑ Büyük BT kesintisinden sorumlu tutulan CrowdStrike hisseleri, New York'taki açılıştan kısa bir süre sonra yüzde 14 düştü. Microsoft yüzde 1,4 düştü. CrowdStrike'ın rakibi, Kaliforniya merkezli siber güvenlik şirketi SentinelOne'ın hisseleri yüzde 6'dan fazla arttı.
- ❑ Siber kesintiden etkilenen teknoloji dışı şirketler arasında American Airlines, Delta Air Lines ve United Airlines gibi ABD'li taşıyıcılar da yer aldı; bu şirketlerin hisseleri yüzde 1'den fazla düştü.
- ❑ ABD hisse senetleri ise erken işlemlerde sınırlı hareketler yaptı.
- ❑ S&P 500, Cuma günü Wall Street'in açılış gongunun ardından küçük kazançlar ve kayıplar arasında gidip gelerek yüzde 0,1 yükselirken, Nasdaq Composite yüzde 0,2 yükseldi.

İngiltere, mayıs ayında vatandaşlarını uyardı

HOW WOULD YOU
PREPARE
FOR AN EMERGENCY?

Emergencies such as flooding, fires and power cuts can affect us all. There are simple and effective steps you can take to be more prepared.

If an emergency did happen in your area, how would you manage? What about your relatives, friends, neighbours or colleagues – do you know anyone who might need some extra help or support?

The information on this site is designed to help you **prepare for emergencies**, **be more informed about hazards**, and **get involved in activities to support yourself and your community** before, during and after an emergency.

There is also **specific advice for disabled persons and carers**.

Taking action now will make it easier to manage if an emergency does happen.

- Bu yıl mayıs ayında eski muhalif hükümetin Başbakan Yardımcısı Oliver Dowden, olası bir dijital felaket durumunda halkı hazırlıklı olmaya çağırarak "mum ve pilli radyo" stoklamaları konusunda uyardı.
- Dowden, insanların internet bağımlılığının bir felaket durumunda bilgi boşluğuna düşebileceğini belirterek, "Herkesin pille çalışan bir radyoya erişebilmesi her zaman geçerlidir" ifadelerini kullanmış ve Avam Kamarası'nda yaptığı açıklamada, İngiltere'nin karşı karşıya olduğu potansiyel tehlikeleri şöyle detaylandırmıştı: Rusya-Ukrayna savaşı, siber saldırılar, salgın hastalıklar, yapay zekanın kötüye kullanımı ve ekstrem hava durumları

Trump'a suikast girişimi yapıldı

- ❑ Eski ABD Başkanı ve Cumhuriyetçi Parti'nin başkan adayı Donald Trump'a, 13 Temmuz'da Pennsylvania eyaletinde yaptığı seçim mitingi sırasında suikast girişimi düzenlendi.
- ❑ FBI olay yerinde öldürülen şüphelinin 20 yaşındaki Thomas Matthew Crooks olduğunu açıkladı. Suikast girişimini neden planladığının ise henüz belirlenemediği ifade edildi.
- ❑ Olay sırasında Trump'ı izleyen bir kişi öldü ve iki kişi de yaralandı.
- ❑ Donald Trump, suikast girişiminin ardından yaptığı son açıklamada destekçilerine teşekkür etti.
- ❑ Suikast girişimi, Trump'ın kasım ayındaki genel seçimlerde yeniden başkan seçilme olasılığını daha da kuvvetli hale getirdi.
- ❑ Ayrıca Trump, Kasım ayında düzenlenecek bu seferki başkanlık seçimlerinde bu kez Ohio senatörü JD Vance'i seçti.
- ❑ Eski başkanın kararı, hem kampanya stratejisi hem de Beyaz Saray'a geri dönerse ABD'yi nasıl yöneteceği konusunda ipuçları verebilir.
- ❑ Bu seçimi, Trump'ın ABD'de sanayinin merkezi olan orta-batıdaki bazı çekişmeli eyaletlerin seçimler için ne kadar kritik olduğunu bildiğini gösteriyor.
- ❑ Bu eyaletlerden biri olan Ohio kökenli Vance, mavi yakalı bir ailede büyümenin zorluklarını ve bunun siyasi görüşü ve hayat görüşünü nasıl etkilediğini anlattığı çok satan anı kitabı Hillbilly Elegy ile dikkatleri üzerine çekmişti.

Merak edilen J.D. Vance

- ❑ Trump sosyal medya hesabından kararı duyurduğunda, Vance'in "Pennsylvania, Michigan, Wisconsin, Ohio ve Minnesota'daki Amerikalı işçiler ve çiftçilere odaklanacağını" ifade etti.
- ❑ Trump, aynı zamanda Vance'in ordudaki geçmişini ve Ivy League olarak da bilinen ABD'nin en prestijli okullarından birinde hukuk eğitimi almasını vurguladı.
- ❑ 39 yaşındaki Vance seçimlerde yarışacak iki başkan adayının tam tersi bir şekilde genç olmasıyla da dikkat çekiyor.
- ❑ Bu seçimi, Trump'ın, Ohiolu senatörü MAGA olarak bilinen "Make America Great Again" (Amerika'yı yeniden yücelt) hareketindeki yeni kuşak Cumhuriyetçilerin ön saflarına koyduğunu gösteriyor.
- ❑ Eski başkan önümüzdeki sene Oval Ofis'e geri dönerse, Vance'in adı 2028'de yapılacak başkanlık seçimlerinde Muhafazakarların adaylık tartışmalarında geçecektir.
- ❑ Demokratlar, Vance'in 2016 seçimleri yaklaşırken Trump'ı eleştirdiğini hatırlatmaktan geri kalmadı, ancak Vance daha sonraki yıllarda özellikle televizyon programlarında yaptığı konuşmalarda Trump'ın en sıkı savunucularından biri oldu.
- ❑ Vance, özellikle ticaret, göç ve dış politika gibi konularda Trump'ın siyasi ideolojisine paralel görüşlere sahip. Vance, ABD'nin Ukrayna'ya desteğinin devam etmesine özellikle karşı çıkıyor.
- ❑ Ohio senatörü, ikilinin daha önce fikir ayrılığı yaşadığı iki temel konuda da Trump'ın duruşuna yaklaştı.
- ❑ Mesela daha önce tecavüz ve ensest mağduru kadınlara kürtaj izni verilmesine karşıyken, bu duruşundan vazgeçti.
- ❑ Diğer taraftan İsrail yanlısı olarak biliniyor.

Biden cephesinde ise karmaşa hakim

- ❑ CNN, bugünkü haberinde gün geçtikçe artan çekilme çağrılarıyla karşı karşıya kalan ABD Başkanı'nın en yalnız kaldığı dönemi yaşadığını savunuyor. Gittikçe daralan çevresinin, muhtemel seçim sonucu konusunda Biden'ı yanlış bilgilendirmesinden korkulduğu iddia ediliyor.
- ❑ 20'yi aşkın kaynağa dayandırılan haberde Biden'ın çalışanlarının seçim yenilgisini kesin görerek özel sektöre geçmek için hazırlandığı bildiriliyor.
- ❑ Demokrat Partili valilerden birinin "Önümüzdeki 72 saat önemli, bu iş böyle uzun süre devam edemez" dediği de aynı haberde aktarılıyor.
- ❑ Eski Temsilciler Meclisi Başkanı Nancy Pelosi konuyla ilgili haberlerde en çok adı geçen isimlerden biri. Washington Post, üç farklı kaynağa dayandırdığı haberde, Demokrat Parti'nin kazanmasını çok isteyen 84 yaşındaki siyasetçinin, Biden'ın çekilmeye ikna edilebileceğini savunduğunu sayfalarında belirtti.
- ❑ Wall Street Journal da partinin önde gelen figürlerinin Biden'sız bir başkanlık yarışına hazırlandıklarını öne sürüyor. Hem Demokrat Partili siyasetçiler hem de bağışçıların kötü anket sonuçları üzerine yeni bir adayın çıkarılmasına yoğunlaştıkları bildiriliyor.
- ❑ Eski ABD Başkanı Barack Obama'nın da, eski yardımcısının adaylığını gözden geçirmesi gerektiğini düşündüğü öne sürülüyor. Önceki günlerde Washington Post, Obama'nın endişelerini yakın çevresiyle paylaştığını belirtmişti.
- ❑ Kovid-19 teşhisinin ardından kendini izole eden Biden, üst düzey Demokrat, bağışçılar ve milletvekillerinden gelen çağrının artmasına rağmen çekilebileceğine dair herhangi bir açıklamada bulunmadı. Danışmanları da Biden'ın adının seçim pusulasında yazacağını savunmayı sürdürüyor.
- ❑ Biden, başkanlık tartışmasındaki performansının tepki toplamasının ardından sağlık durumunun eskisi gibi olmadığını kabul etse de Trump'a karşı en iyi alternatifin halen kendisi olduğunu savunarak yarıştan çekilmeyeceğini açıklamıştı.

Reuters: Bir neslin en zorlu dönemi

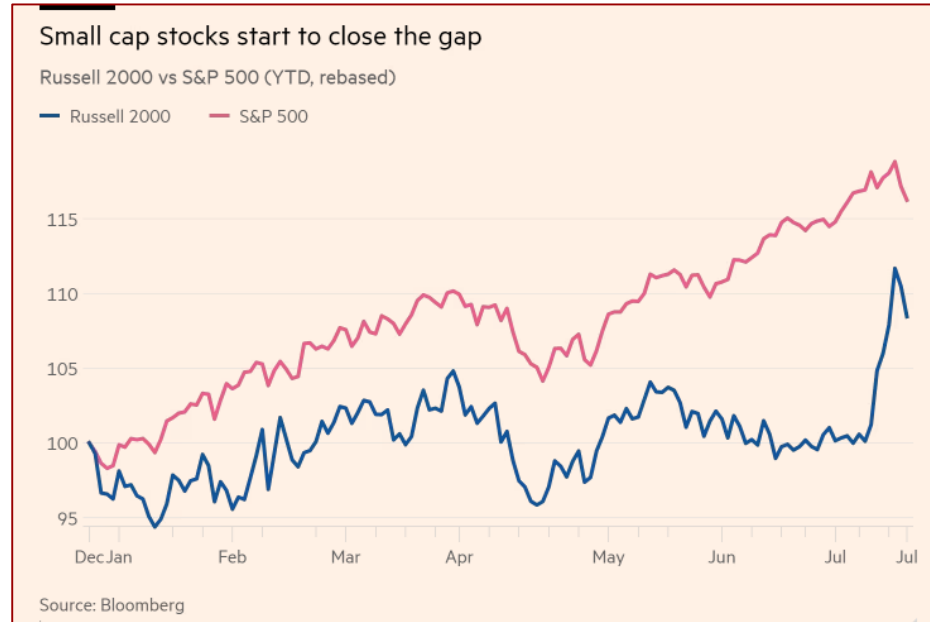
- ❑ Birleşik Krallık merkezli haber ajansı Reuters, Türkiye'nin ekonomi politikalarıyla ilgili bir analiz yayımladı.
- ❑ Reuters muhabiri Birsen Altaylı'nın kaleme aldığı "Erdoğan ekonomik hatalarını telafi ederken Türkleri karanlık günler bekliyor" başlıklı analizde, hükümetin son dönemdeki para politikalarının iyileşme sinyali verdiği fakat halkın yaşam maliyeti sorununu bir süre daha yaşayacağı değerlendirildi.
- ❑ Haberde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 5 Temmuz'da yaptığı açıklamada "Biraz sabra ihtiyacımız var. Enflasyonda düşüş daha yeni başladı" sözleri hatırlatılarak şu yorumlar paylaşıldı:
 - ❑ Erdoğan sabır çağrısında bulundu ancak 2024, 2018'den beri yaşanan bir dizi döviz krizinden bu yana ekonomik talihleri hızla kötüleşen Türkler için bir neslin en zorlu dönemine dönüştü.
- ❑ Analizde, Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) marttaki yerel seçimde aldığı yenilgide, para politikalarından memnun olmayan emekli kesimin de rol oynadığı değerlendirildi.
- ❑ Erdoğan'ın Mehmet Şimşek'i Hazine ve Maliye Bakanı olarak atadıktan sonra ekonomiyi canlandırmak için yeni bir programı devreye soktuğu ve önümüzdeki dönemde bunun sınanacağı da belirtildi.
- ❑ Merkez Bankası'nın bir süre faiz artırımına gittikten sonra oranı yüzde 50'de sabitlediğine dikkat çekilerek şu yorumlar paylaşıldı:
 - ❑ Bu durum, kendisini faizin 'düşmanı' diye tanımlayan Erdoğan'ın, yükselen fiyatlara rağmen ekonomik büyümeyi artırmak için kolay para politikası uyguladığı ve 5 Merkez Bankası başkanını görevden aldığı 5 yıllık sürecin şoke edici şekilde tersine dönmesi anlamına geliyor.

Döviz mevduatı, KKM ve rezervler

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından açıklanan verilere göre, bir önceki hafta 162 milyar 501,8 milyon dolar olan yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatı 12 Temmuz ile sona eren haftada 163 milyar 689,30 milyon dolara geldi.
- ❑ Gerçek kişilerin döviz mevduatları bir önceki haftaya göre 242,60 milyon dolar artarak 101 milyar 284,60 milyon dolar olurken, tüzel kişilerin döviz mevduatı 944,80 milyon dolar artarak 62 milyar 404,60 milyon dolara indi.
- ❑ Yurt içi yerleşiklerin bankalarda bulunan toplam yabancı para mevduatı, geçen hafta **KKM dahil 194 milyar 589 milyon dolar** düzeyinde gerçekleşirken, yurt içi yerleşiklerin döviz mevduatlarının toplam mevduatlara oranı yüzde 47,8'e indi.
- ❑ Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesaplarındaki düşüş sürüyor. Kur korumalı TL mevduat ve katılma hesapları 1 trilyon 991,5 milyar TL'den 1 trilyon 942,6 milyar TL'ye geriledi. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, sosyal medya hesabından KKM verilerindeki düşüşü değerlendirdi. Bakan Şimşek, "Ekonomide dengelenme, dış kaynak girişinin hızlanması, portföy tercihlerinin TL'ye yönelmesi ve rezervlerin artmasıyla birlikte finansal istikrar daha da güçlenmektedir" ifadelerini kullandı.
- ❑ 12 Temmuz itibarıyla Merkez Bankası brüt döviz rezervleri 4 milyar 614 milyon dolar artışla 94 milyar 345 milyon dolara çıktı. Brüt döviz rezervleri, 5 Temmuz'da 89 milyar 731 milyon dolar seviyesinde bulunuyordu.
- ❑ Bu dönemde altın rezervleri de 734 milyon dolar artışla 58 milyar 717 milyon dolardan, 59 milyar 451 milyon dolara yükseldi.
- ❑ Böylece Merkez Bankası'nın toplam rezervleri, 12 Temmuz haftasında bir önceki haftaya göre 5 milyar 348 milyon dolar artarak 148 milyar 448 milyon dolardan, 153 milyar 796 milyon dolara çıktı.
- ❑ Öte yandan, dün Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, swap hariç net rezervlerin son 4,5 yılın zirvesinde olduğunu bildirdi.

Abd'de teknoloji balonu sönerken...

- ❑ Geçtiğimiz hafta, yıllardır piyasa rallisini yönlendiren mega sermayeli şirketlerden çıkarak daha küçük şirketlere ve daha önce seilmeyen diğer sektörlerle yönelen yatırımcılara göre, büyük teknoloji hisseleri artık piyasadaki tek oyuncu değil.
- ❑ Russell 2000 küçük sermayeli endeksi, düşen enflasyon ve iyileşen kazanç beklentilerinin teşvikiyle yaşanan dramatik piyasa değişimiyle geçen perşembe gününden bu yana yüzde 7 arttı.
- ❑ Bu arada, Muhteşem Yedili olarak adlandırılan teknoloji hisseleri düştü.
- ❑ Yarı iletken şirketlerindeki küresel bir satış dalgasıyla daha da kötüleşen kayıplar, endeksteki diğer hisselerin çoğunun, finans, enerji ve gayrimenkul gibi sektörlerin öncülüğünde yükselmesiyle geldi.

Haftadan kalanlar

- ❑ TEPAV Perakende Güven Endeksi, bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,5 puanlık, bir önceki aya göre ise 3,9 puanlık artışla -8,0 puan değerini alarak negatif seyrini korudu.
- ❑ Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Christine Lagarde, Eylül ayında faiz indirimi yapılmasına ilişkin kararın "açık" olduğunu söyledi ve ana faiz oranını yüzde 3,75'te sabit tuttu.
- ❑ Ursula von der Leyen, önümüzdeki beş yıl için iddialı vaatler listesiyle Avrupa Komisyonu başkanlığına ikinci kez seçildi.
- ❑ Küresel BT kesintisiyle Cuma akşam saatlerinde 2.000'den fazla uçuşun iptal edildiği bildirildi.
- ❑ İngiltere'nin ticaret birliği olan BCS The Chartered Institute for IT'den uzmanlara göre, Cuma günü yaşanan BT kesintilerinden kurtulmanın haftalar alabileceği belirtiliyor.
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası verilerine göre ticari krediler, ihtiyaç ve TL mevduat faizinden ayrılarak yüzde 78'e çıktı.
- ❑ Piyasa, TCMB'nin Temmuz'u pas geçmesini bekliyor.
- ❑ İngiltere ve Galler'deki iflas eden şirketlerin sayısı, yüksek faiz oranlarının etkisiyle Haziran ayında bir yıldan uzun bir sürenin en yüksek seviyesine çıktı.
- ❑ Euro Bölgesi'nde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Haziran ayında beklentilere paralel yıllık bazda yüzde 2,5 seviyesinde belirlendi.
- ❑ Gri listeden çıkış sonrası yüklü portföy girişi yapan yurt dışı yerleşikler hissede yeniden satışa geçerken tahvil alımını sürdürdü.
- ❑ UEA Başkanı Birol: Türkiye nükleer santral ortaklığında çeşitlendirmeye gitmeli
- ❑ Petrol, Çin'deki büyümenin yavaşlayabileceği ve tüketimi tehlikeye atabileceği endişeleri nedeniyle düşüş kaydetti.
- ❑ Piyasalar, uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Moody's'in Cuma günü açıklayacağı kredi notu kararına odaklanırken, iş dünyasının önemli temsilcileri kuruluştan güçlü not artışı bekliyor.
- ❑ Ülke genelinde konut fiyatları bir yılda enflasyona göre yüzde 17 değer kaybetti. İstanbul'da konut satış fiyatı ise ilk 6 ayda yüzde 11 arttı ancak reel olarak yüzde 11 düşüş gösterdi.
- ❑ Antalya'da tekne kazası geçiren ATSO Başkanı Ali Bahar hayatını kaybetti
- ❑ Ticaret Bakanı Ömer Bolat, son dönemde çok konuşulan kur seviyelerine yönelik, "İhracatta hazırandaki gerilemeyi kapatacağız, temmuz iyi gidiyor. Kuru sürekli artırarak, TL'yi devalüe ederek rekabetçi olmamız mümkün değil" açıklamasını yaptı.
- ❑ İTO Başkanı Şekib Avdagiç, döviz kuru ile enflasyon arasındaki korelasyonun kaybedilmemesi gerektiğini söyledi. Yılın ilk 6 ayında dışardan ciddi fon girişi yaşandığına işaret eden Avdagiç, bu kaynağı "misafir para" olarak niteledi.